

Vsem na očeh

Nanos

Gorazd Gorišek

Nanos z Vremščice: levo Pleša,
desno Suhi vrh
Foto: Gorazd Gorišek

Brez velikega pretiravanja lahko zapišem, da glavnega junaka rubrike *Z nami na pot* pozna dobršen del Slovencev, občuduje pa ga še marsikdo drug, le da vsi verjetno ne poznajo njegovega imena.

Tik pod njim je namreč speljana primorska avtocesta, zato nanj, če ne drugače, vsaj ob vožnji na poletni oddih pogledujejo tudi tisti, ki jim grizenje kolen v strm breg ne predstavlja ravno najljubše med dejavnostmi v naravi. Ob dobri vidljivosti ga zagledamo že s Postojnskih vrat, točneje z mesta, kjer se klanec pred

Ravbarkomando poravna, ko se še kar daleč na zahodu prikaže podoba strmo odsekane gore. Bliže kot smo, višji je videti, pri Razdrtem pa se nam za trenutek zazdi, da se bomo kar zaleteli vanj, v njegove prepadne južne strmalni, ki jih na vrhu straži mogočen televizijski oddajnik. Nekaj podobnega doživimo, če se mu bližamo s primorske strani. V daljavi

ga opazimo že kmalu za Kozino, ko pa se nad Senožeškim podoljem poženemo v breg in se morajo naši jekleni konjički kar potruditi, da zlezejo na Goli vrh, ki ga je avtocesta prerezala na dvoje, pred seboj zagledamo visoko skalnato podobo. Če jo rdeči zahajajoče sonce, je še posebej veličastna. Spomnim se dneva, ko je polje pri Senožečah zakrivala gosta megla in od voznikov zahtevala dobršno mero previdnosti. Na vrhu klanca na Golem vrhu se je v trenutku zjasnilo. Najvišjo točko – s televizijskim oddajnikom vred – je zakrival oblak, vmes pa se je

oko spočilo na zasneženem in s soncem obsijanem skalovju. Resnično navdušujoč, skorajda alpski prizor, ki se ga zlepa ne pozabi. Tako divji, a hkrati tako blizu civilizacije – Nanos!

Pregled območja

Jugovzhodni podaljšek obsežnejšega Trnovskega gozda še zdaleč ni samo daleč naokoli viden hrib nad Razdrtim, ki je ime "posodil" tudi cestninski postaji v njegovem vznožju. Kar večina pozna kot Nanos, je pravzaprav Pleša, 1262 m, po nadmorski višini šele četrta vzpetina nanoškega masiva, ki v širino meri šest, v dolžino pa kar dvanajst kilometrov. Najvišji vrh Nanosa je Suhi vrh, 1313 m, sledi mu njegovo nasprotje, Debeli vrh, 1301 m, višji od Pleše pa je tudi Črnjavški vrh, 1265 m, sredi nanoškega labirinta. Od 900–1300 metrov visoka in večinoma

gozdnata kraška planota, ki je na jugozahodni in deloma tudi na jugovzhodni strani prepadno odsekana, v sebi skriva veliko zanimivega. Poleg pohodnikov, ki imajo na voljo lepo število označenih poti, privablja tudi plezalce (plezališča Gradiška Tura, Bela in Vipava), jadralske padalce (vzletišča Nanos, Nanos - vzhod in Nanos - Grmada), kolesarje (gorske kolesarje na sam vrh, cestne pa do lovske koče Vojkovo), botanike, jamarje in še bi lahko našteval.

Zahodni rob Nanosa je zelo izrazit, saj pobočja strmo padajo v Vipavsko dolino. Tu so na prepadnem robu tri Ture, imenovane po naseljih v dolini: Gradiška Tura, 793 m, na katero je speljana znana Furlanova zavarovana pot, po vasi Gradišče pri Vipavi, Podraška Tura, 852 m, (Podraga) in Šentviška Tura, 963 m, po Podnanosu, ki se je do leta 1952 imenoval

Št. Vid oziroma Šentvid, lokalno tudi Šembid. Iz nanoških globin pri Vipavi privre na svetlo istoimenska reka, ki je na glasu kot edini deltasti izvir v Evropi. Glavna izvira se imenujeta Podfarovž in Podskala, poleg njiju pa poznamo še izvir za Taborom, v Podlipci, v Jami in Sležencu. Vzhodna pobočja Nanosa se, z izjemo sveta okoli Suhega vrha, manj strmo spuščajo v Postojnsko kotlino. Proti severu je meja med Nanosom in sosednjo Hrušico manj izrazita. Določimo jo lahko po cesti, ki se vzhodno od Podkrajja odcepi na jug proti vasi Bukovje oziroma bližji Predjami z znanim gradom. Severno stran omejuje dolina Bele, onstran katere se začenja (ali končuje) Trnovski gozd.

Poti na Nanos

Poleg poti, predstavljenih v sredici (strma in položna pot z Razdrtega, poti iz

Podnanosa in Gradišča pri Vipavi ter iz Šmihela pod Nanosom), imamo na voljo še lepo število drugih možnosti. Že mogoče, da so nekatere izmed njih manj znane in med pohodniki ne tako priljubljene, vendar imajo zato druge odlike, recimo manjšo obljudenost in z njo povezano tišino, ki omogoča pristnejši stik z naravo, na pot s severne strani, ki je sicer večinoma gozdnata in zato manj razgledna, pa se velja podati v poletni vročini, ko so poti z juga, če jim ne priskoči na pomoč burja, lahko precej vroče. Za izhodišča si na prisojini strani Nanosa lahko izberemo vasico Hrašče pri Podnanosu, Lozice pod

Rebrnicami, Veliko Ubeljsko na vzhodni strani Pleše in Strane pod Suhim vrhom, ki je le krajša različica poti iz Šmihela pod Nanosom. Tudi večina drugih poti iz prejšnjega stavka se više priključi opisom

iz sredice, le pot z Velikega Ubeljskega se šele tik pod Vojkovo kočo združi s strmo potjo iz Razdrtega. Pot s severa vodi zvečine po gozdnih cestah iz Podkrajja mimo turistične kmetije Abram. To je

Alpski zid na Nanosu

Na Suhem vrhu nas napis Bivak povabi v podzemlje. Bivak ni nič drugega kot del znanega Alpskega zidu, ki ga je leta 1932 začela graditi Italija in s tem vzpodbudila tudi Kraljevino Jugoslavijo h gradnji obrambnega sistema – Rupnikove linije. Alpski zid sta sestavljali dve črti: prva tik ob meji, druga pa globlje v notranjosti (takratne) italijanske države. Utrdbe na Suhem vrhu so ostanki slednje, saj je bil Nanos precej oddaljen od rapalske meje.

tudi del Slovenske planinske poti, po kateri do Podkraja pridemo z Javornika, z Nanosa pa preko Razdrtega in Senožec nadaljujemo proti Vremščici.

Morda še namig za bolj nabrite, bolje rečeno, za navite duše z dobršno mero izkušenj – prečenje južnih obronkov Nanosa. Doživeli bomo marsikaj in se tudi gibali po marsičem: po markiranih poteh, neoznačenih stezicah (tudi tistih najožjih), po brezpotju in celo nekaj lažjega plezanja bomo deležni. Kje začeti? Morda najbolje v Stranah pod vrhom Maj, 1142 m, da s težjim delom (do Suhenga vrha) opravimo najprej in v vzponu. Nadaljevanje proti Pleši in naprej do Gradiške Ture je lažje, vendar lahko, če smo vztrajni (trmasti), tudi na tem delu doživimo marsikaj zanimivega. Resna celodnevna tura, ki nam na večer ponudi še logistično težavo, na katero se je zelo dobro pripraviti že prej, to je, kako priti iz Vipave nazaj v Strane, lahko pa seveda turo proti izhodišču obrnemo že na Suhem vrhu ali Pleši.

Zanimivosti na Nanosu

Čeprav je, kot sem napisal že v naslovu, Nanos vsem na očeh, njegovi gozdovi skrivajo marsikaj zanimivega. Sem zagotovo sodijo ledene jame, imenovane tudi nanoški ledeniki, v katerih so v preteklosti sekali led in ga do leta 1960 vozili ter prodajali v Vipavo in Trst. Veliki in Mali Trški ledenik, Slapenski ledenik ter Podraški ledenik so nekakšni sorodniki veliko bolj znane Velike ledene jame v Paradani v sosednjem Trnovskem gozdu. Na Nanosu niso turistično urejene, zato za ogled potrebujemo ustrezno znanje in (jamarsko) opremo. Tudi če bi radi samo pogledali v njihove globine, brez vsaj osnovnega znanja

Spomenik pastirčku Jakobu v Šmihelu pod Nanosom

Ko se boste na večer z Nanosa vrnili v Šmihel ali se samo peljali mimo, priporočam ogled svojevrstnega spomenika pred vajo. Seveda si ga lahko ogledate tudi ob dnevnih svetlobi, vendar je ponoči podoba zmaja še posebej zanimiva, morda kar malo grozljiva, zato majhnih otrok ne strašite z njim. Spomenik je postavljen v čast pastirčku Jakobu. Njega dni je v Postojnski jami živel strašen zmaj, ki mu je še najbolj od vsega teknila pasoča se živina. Pastirček se je zverine lotil na kaj nenavaden način. Serviral mu je telečjo kožo, obogateno z živim apnom. Po obilnem obroku je zmaj postal tako žejen, da je odhitel v Pivko in se pošteno odžejal. Od obilnega pitja je zverino razneslo, živina pa se je lahko od takrat precej bolj mirno pasla na travnikih pod Nanosom ...

orientacije, dobrega zemljevida in zvrhane mere previdnosti ne bo šlo, saj se lahko v pletežu gozdnih cest hitro izgubimo oziroma zdrsimo v katerega od brezen. Najgloblje meri spoštljivih 218 metrov.

Visoko v pobočjih Nanosa so tri cerkve, mimo katerih nas bo vodila pot, popisana v sredici, a so tudi same zase priljubljene romarske in pohodniške točke. Prva je cerkev sv. Nikolaja, 443 m, z začetka 17. stoletja, ki stoji na slikovitem kraju pod strmimi stenami Podraške Ture. V okolici cerkve je najsevernejše rastišče samostojne združbe zimzelenega nizkoraslega

primorskega hrasta ali črniče v Sloveniji. Najvišja izmed nanoških cerkva je sv. Hieronim, 1019 m, pod razgledno

- 1 Južno pečevje Pleše Foto: Gorazd Gorišek
- 2 Doprsni kip Janka Premrla - Vojka pred po njem poimenovano kočjo na Nanosu Foto: Gorazd Gorišek
- 3 Podzemni prostori Alpskega zidu pod Suhim vrhom Foto: Gorazd Gorišek
- 4 Spomenik pastirčku Jakobu v Šmihelu pod Nanosom Foto: Gorazd Gorišek
- 5 Značilna podoba Pleše ob sončnem zahodu Foto: Gorazd Gorišek

Grmado, 1209 m, severozahodno sosedo Pleše. Pripovedka govori o tem, da je nekoč na razglednih pobočjih Nanosa, ki so odprta proti morju, v svoji kolibi živel menih Hieronim. Mornarje je s prižiganjem ognja opozarjal, da se bližajo obali, prebivalce pod goro pa svaril pred burjo in točo. Po njegovi smrti so mu ljudje v zahvalo zgradili cerkev. Od nje je še dandanes čudovit razgled ... Visoko v pobočjih Nanosa, pod skalnatim amfiteatrom Suhega vrha, stoji cerkev sv. Brica oziroma Brikcija s precej burno zgodovino. Na manjši izravnavi pred svetiščem je poleg drugih stvari tudi skala z letnico

1890. Tega leta je velikanska skalna gmota podrla oltar in se ustavila pred takratno precej večjo cerkvijo. Kasneje se je cerkev zaradi slabega vzdrževanja porušila. Ko so zgradili novo, so se pojavile druge težave, ki niso bile povezane z naravnimi nesrečami ...

Svojevrsna znamenitost tega območja je tudi medved Mitko, ki sredi nanoške planote prebiva že od leta 1994 in je postal pravcata maskota turistične kmetije Abram. Kosmatinec prebiva v ograjenem zavetišču, zato si je lastnik kmetije nakopal številne prijave društev, k njim so hodili inšpektorji, vrstile pa so se tudi grožnje z ministrstev. Deset let je trajalo, da so pridobili ustrezna dovoljenja. Malega medvedka so našli sredi vinograda pri Vrhpolju. Ko so ga pripeljali k Abramu, je tehtal le deset kilogramov. Hranili so ga na stekleničko. Sedaj tehta 350 kilogramov ...

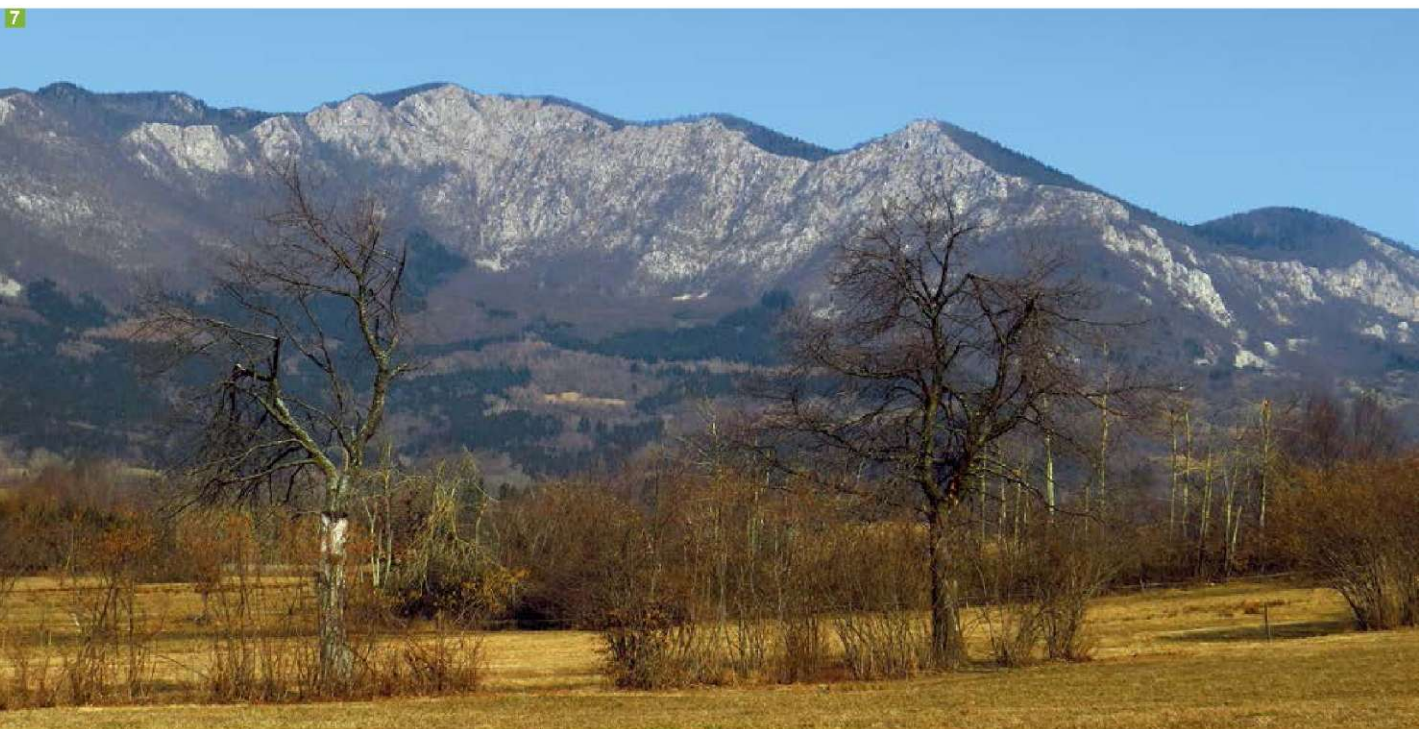
Dostopi: Do izhodišča za vzpon na Nanos se pripeljemo po primorski avtocesti. Za izhodišča na jugovzhodni strani izberemo izvoz Postojna in se po lokalnih cestah zapeljemo do vasi pod Nanosom (Šminel, Strane, Veliko Ubelsko). Če bomo vzpon začeli na Razdrtem, z avtoceste zavijemo na istoimenskem izvozu. Za izhodišče v Podnanosu izberemo izvoz Razdrto in se po vzporedni magistralni cesti čez Rebrnice spustimo do Podnanosa ali pa se po avtocesti zapeljemo do Vipave in se vrnemo nazaj do Podnanosa. Na Nanos (v bližino Vojkove kočice in RTV oddajnika) se lahko pripeljemo tudi z vozilom. Odcep lokalne ceste je kilometer vzhodneje od Podnanosa. Cesta se zložno vzpenja čez sicer zelo strma in razgledna pobočja. Asfalt seže do lovske kočice Vojkovo, v nadaljevanju pa so asfaltirani samo strmejši odseki.

Literatura: Andraž Poljanec in Milenko Arnejšek - Prle: *Slovenska planinska pot*. PZS, 2012. Uroš Sever, Franci Novak: *Čudovita obzorja Slovenije*. Mladinska knjiga, 2012. Andrej Stritar: *Gore Slovenije*. Kibuba, 2011. Jože Dobnik: *Vodnik po planinskih kočah v Sloveniji*. PZS, 2007. Irena Cerar Drašler: *Pravljice poti Slovenije*. Sidarta, 2007. Jože Dobnik: *Pot kurirjev in vezistov*. Društvo Domicilnega odbora kurirjev in vezistov NOV Slovenije, 2006. Več avtorjev: *Slovenija: pokrajine in ljudje*. Mladinska knjiga, 1999. Urška in Andrej Stritar: *Z otroki v gore*. Sidarta, 1998. Spletni strani: <http://www.izvima-vipavska.si/sl>, <http://www.tic-podnanos.si/>.

Zemljevidi: *Nanos. Timovski gozd, Idrijsko in Cerkljansko hribovje*, PZS, 1 : 50.000; *Primorska*, Kartografija, 1 : 40.000; *Škofjeloško, Idrijsko in Cerkljansko hribovje*, Kartografija, 1 : 40.000; *Ljubljana in okolica*, Kartografija, 1 : 75.000; *Primorska*, Kartografija, 1 : 75.000; *Notranjski Kras, Brkini*, Kartografija, 1 : 75.000; *Veliki Atlas Slovenije*, lista 156 in 157, Mladinska knjiga, 1 : 50.000.

6 Na zahodnih pobočjih Nanosa stoji cerkvica sv. Hieronima, zadaj Grmada. Foto: Gorazd Gorišek

7 Brezpotni greben med Suhim vrhom in Majem Foto: Gorazd Gorišek

Nanos: Pleša, 1262 m, z Razdrtega

SLO, Dinarsko gorstvo

Opise pristopov na Nanos začnemo z najbolj priljubljeno potjo, ki se pne na vrh čez skalnato prisojno pobočje Pleše. Ker je v srednjem delu kar zahtevna, je na voljo tudi nekoliko daljša lažja pot, ki jo bomo opisali v sestopu, manj izkušeni pa jo lahko uporabijo tudi za vzpon. Na voljo je še tretja možnost,

neoznačena Janezova pot, ki nekaj časa sledi zahtevnejši različici, više pa se odcepi v levo in na vrh pripelje zahodno od Vojkove koče in razgledišča v njeni bližini, od koder se nam odpre lep razgled na Vipavsko dolino, ob dobri vidljivosti pa lahko občudujemo gladino Jadranskega morja. Vrh Pleše

je severovzhodno od Vojkove koče, kamor se lahko povzpemo po neoznačeni stezi v nekaj minutah.

Zahtevnost: Zahtevna označena pot.

Oprema: Običajna pohodniška oprema.

Čelada na zahtevnejši poti ni odveč.

V snegu oziroma ob zmrzali je zahtevna

pot nevarna za zdrse. Potrebne so izkušnje in primerna oprema.

Višinska razlika: 670 m

Izhodišče: Parkirišče nasvasjo

Razdrto, 590 m, (WGS84:

N 45,759128, E 14,061725).

Do izhodišča se pripeljemo po primorski avtocesti, ki jo zapustimo na izvozu

Zavarovani del poti na Plešo Foto: Gorazd Gorišek

PLANINSKI VESTNIK | APRIL 2015

Nanos: Pleša, 1262 m, iz Podnanosa

SLO, Dinarsko gorstvo

Komur je vzpon z Razdrtega prekratek ali morda ob lepih koncih tedna preveč obljuden in bi rad spoznal še katero drugo pot, se bo prejel ali slej odločil za turo, ki se začne in konča v Podnanosu. Pot ni zahtevna, je pa kar dolga, saj moramo premagati spoštovanja vredno višinsko razliko, ki krepko preseže tisočico. Hodili bomo po prijetnih stezicah, kolovozih, kratek čas pa tudi po asfaltirani cesti, ki se zložno vzpenja čez pobočja nad Podnanosom in je zelo primerna za kolesarsko turo na vrh.

Zahtevnost: Nezahtevna označena pot.

Oprema: Običajna pohodniška oprema.

Višinska razlika: 1100 m

Izhodišče: Podnanos, 175 m,

(WGS84: N 45,797073,

E 13,972814).

Parkirišče v središču kraja pred osnovno šolo, pošto in trgovino, kjer je informativna tabla Nanosa in se

začnejo prve planinske oznake. Do izhodišča se pripeljemo po primorski avtocesti. Zapustimo jo lahko na izvozu Razdrto in se čez Rebrnice po stari cesti pripeljemo v Podnanos ali se po hitri cesti zapeljemo do izvoza

Vipava in se po magistrali vrnemo v Podnanos.

Koča: Vojkova koča na Nanosu,

1240 m, telefon 031 637 875.

Od 1. maja do 30. septembra je koča odprta vsak dan razen četrta, od

1. oktobra do 30. aprila ob petkih, sobotah, nedeljah in praznikih.

V slabih vremenskih razmerah je koča lahko zaprta.

Časi: Podnanos–Lovska koča Vojkovo 2 h

Po robu nad Vipavsko dolino Foto: Gorazd Gorišek

Razdrto. Sredi vasi zavijemo desno navzgor do parkirišča pred nadvozom nad avtocesto.

Koča: Vojkova koča na Nanosu, 1240 m, telefon 031 637 875. Od 1. maja do 30. septembra je koča odprta vsak dan razen četrta, od 1. oktobra do 30. aprila ob petkih, sobotah, nedeljah in praznikih. V slabih vremenskih razmerah je koča lahko zaprta.

Časi: Razdrto–Pleša (Vojkova koča) 2 h
Vojkova koča–Sv. Hieronim 30 min.
Sv. Hieronim–Razdrto 1 h
Skupaj 4 h

Sezona: Kopni letni časi.

Vodnika: Andraž Poljanec in Milenko Arnejšek - Prle: *Slovenska planinska pot*, PZS, 2012; Urška in Andrej Stritar: *Z otroki v gore*, Sidarta, 1998.

Zemljevidi: Nanos. Trnovski gozd, Idrijsko in Cerkljansko hribovje, PZS, 1 : 50.000; Primorska, Kartografija, 1 : 40.000; Primorska, Kartografija, 1 : 75.000.

Vzpon: S parkirišča gremo čez nadvoz nad avtocesto. Na drugi strani zavijemo levo in se kratek čas vzpenjamo po makadamski cesti. Kažipot nas kmalu

usmeri desno na travnato pobočje. Više dosežemo gozd, skozi katerega pridemo do razpotja strme/težje in položne/lažje poti. Nadaljujemo desno po težji poti, ki se vedno strmeje vzpenja, preči melišče proti desni in nas pripelje do izpostavljenе police (jeklenica). Tudi v nadaljevanju strmina ne popusti. Čez razčlenjeno skalovje nam pomagajo klini in veriga. Nad njo je prvovrstno razgledišče. Više s pomočjo varoval preplezamo

še nekaj zahtevnejših metrov, nato pa strmina popusti. Po gruščnati stezi se povzpemo desno za rob, kjer kmalu uzmemo telekomunikacijske naprave. Mimo njih dosežemo Vojkovo kočo, 1240 m, in razgledišče v njeni bližini.

Sestop: Z razglednega pomola pri Vojkovi koči zložno sestopimo proti cerkvi sv. Hieronima. Hodimo v bližini prepadnega roba nad Rebrnicami. Pod Grmado, 1209 m, ki jo lahko tudi

prečimo (na vrhu vpisna skrinjica z žigom), je razpotje. Levo se odcepi pot na Razdrto, po kateri bomo sestopili (priporočamo ogled nekaj metrov oddaljenega sv. Hieronima). Vrnemo se na razpotje in pričnemo s prečenjem zelo strmih travnatih pobočij. Pot je zložna in dovolj široka. Niže stopimo v gozd in skozenj sestopimo do razcepa lažje in težje poti. Do izhodišča se vrnemo po isti poti.

Gorazd Gorišek

Nanos: Pleša, 1262 m, iz Podnanosa

Lovska koča Vojkovo–Pleša (Vojkova koča) 1.30 h

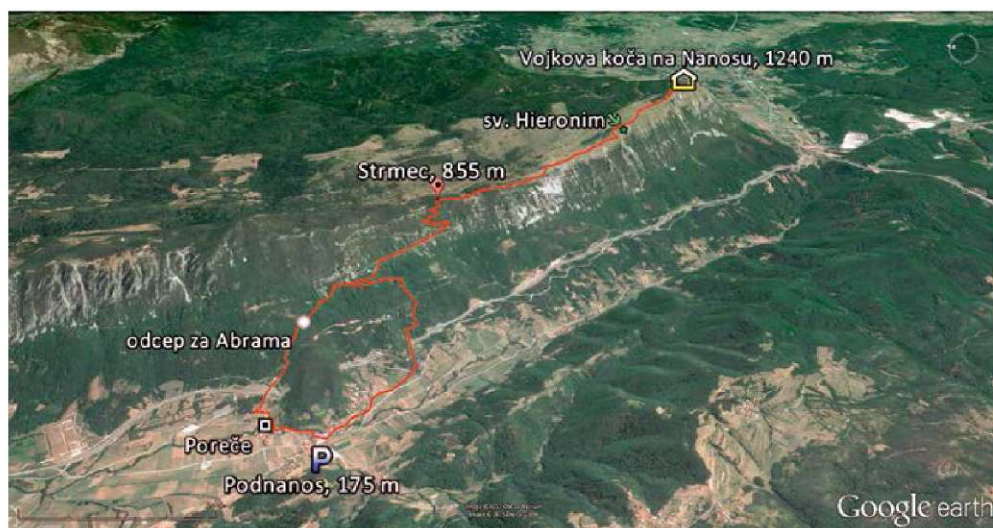
Sestop 3 h

Skupaj 7 h

Sezona: Vse leto, pozimi le, če ni preveč snega.

Zemljevidi: Nanos. Trnovski gozd, Idrijsko in Cerkljansko hribovje, PZS, 1 : 50.000; Primorska, Kartografija, 1 : 40.000; Primorska, Kartografija, 1 : 75.000.

Vzpon: Ob šolskem igrišču se po cesti in poteh med hišami odpravimo v vas Poreče (razpotja so označena). Nad predorom prečimo hitro cesto, nato pa nas oznake usmerijo desno. Po stezah in kolovozih se vzpenjamo skozi gozd in manjše travnate krčevine, ki omogočajo pogled na skalnati rob Nanosa nad nami. Na razpotju nadaljujemo po desni poti (levo turistična kmetija Abram čez Konja) in se povzpemo do makadamske ceste (levo cerkev sv. Nikolaja). Zavijemo desno po njej in pri koritih dosežemo asfaltirano cesto na Nanos. Po njej gremo le do levega ovinka, kjer jo zapustimo.

Više še nekajkrat prečimo asfalt oziroma kratek čas hodimo po njem. Pri kapelici se ceste dokončno znebimo in se po prijetni poti pod stenami povzpemo do lovske koče Vojkovo, 755 m. Odslej hodimo po robu planote. Sprva se skozi gozd zložno povzpemo pod vzpetino Strmec, 855 m, za njo rahlo sestopimo, nato pa se ob vedno

obsežnejših razgledih na travnata nanoška prostranstva bližamo našemu cilju. Najprej pridemo do cerkve sv. Hieronima, ki smo jo že dobršen del vzpona gledali pred seboj. Nad njo se lahko povzpemo na Grmado, 1209 m, kjer sta vpisna knjiga in žig, ali pa pod njo nadaljujemo do Vojkove koče, 1240 m. Prečanje Grmade turo podaljša le za nekaj minut.

Sestop: Do lovske koče Vojkovo in do razpotja pri koritih se vrnemo po isti poti. Od korit nadaljujemo s sestopom po cesti, dokler nas oznake ne usmerijo desno navzdol. Niže še nekajkrat prečimo cesto in nazadnje hodimo po njej. V dolino pridemo na odcepu ceste na Nanos dober kilometer vzhodnje od našega izhodišča.

Gorazd Gorišek

Nanos: Pleša, 1262 m, z Gradišča pri Vipavi

SLO, Dinarsko gorstvo

Če je tura iz Podnanosa dolga, bi morali tej iz Vipave oziroma bližnje vasi Gradišče dodati še eno besedo – zelo dolga. Morda je vuteho to, da

je za spoznanje manj napoma, saj je izhodišče slabih sto višinskih metrov višje kot pri prejšnji turi. Gomiki z dobro fizično pripravljenostjo, znanjem in

primerno opremo imajo na voljo še eno možnost vzpona do Vojkove koče z izhodiščem na Gradišču – zelo zahtevno zavarovano Furlanovo pot, ki se pne čez

skalovje Gradiške Ture in mimo Abrama pripele na Plešo. S sestopom po tukaj opisani poti je to poštena celodnevna tura, pred katero bi zardel tudi marsikateri slovenski dvatisočak.

Cerkev sv. Nikolaja pod pečinami Podraške Ture Foto: Gorazd Gorišek

Zahtevnost: Nezahtevna označena pot.

Oprema: Običajna pohodniška oprema.

Višinska razlika: 1000 m

Izhodišče: Gradišče nad Vipavo, 250 m, (WGS84: N 45,832584, E 13,971040). Do izhodišča se pripeljemo po primorski avtocesti. Z Razdrtega se po hitri cesti čez Rebrnice spustimo v Vipavsko dolino. Hitro cesto zapustimo na izvozu Vipava. Pred središčem naselja zavijemo desno navzgor do Gradišča. Nad vasjo je urejeno parkirišče.

Koča: Vojkova koča na Nanosu, 1240 m, telefon 031 637 875. Od 1. maja do 30. septembra je koča odprta vsak dan razen četrta, od 1. oktobra do 30. aprila ob petkih, sobotah, nedeljah in praznikih. V slabih vremenskih razmerah je koča lahko zaprta.

PLANINSKI VESTNIK | APRIL 2015

Suhi vrh, 1313 m, iz Šmihela pod Nanosom

SLO, Dinarsko gorstvo

Nekje sem prebral, da je najvišji vrh Nanosa poraščen, nerazgledan in pozabljen. Zadnje v vsakem primeru velja, še posebej, če

"suhca" primerjamo s sosednjo Plešo, o prvih dveh karakteristikah pa bi se morda vendarle dalo malo pogovarjati. Že res, da ni razgleda

krog in krog, toda vidijo se, vsaj za nas, hribovce, prave stvari – gore. In to zelo dobro, če je le ozračje dovolj čisto. Grintovci, Karavanke,

Julijci (vključno z Zahodnimi Julijci) in še nekaj Karnijcev za povrh. Če se spustimo niže, so tu še bližnja prostranstva Trnovskega gozda, Snežnik, Javorniki, Postojnska kotlina ... Naj bo dovolj suhoparnega naštevanja. Lepo povabljeni na višinskega prvaka Nanosa! Če boste imeli srečo z vremenom, vam na vrhu zagotovo ne uide tiha urica ob občudovanju (najmanj) polovice tistega obsežnega razgleda, ki ga lahko občudujemo z "razoglave" znanke nad Vojkovo kočo.

Zahtevnost: Nezahtevna označena pot.

Oprema: Običajna pohodniška oprema.

Višinska razlika: 730 m

Izhodišče: Šmihel pod Nanosom, 590 m, (WGS84: N 45,798087, E 14,119606). Do tja se pripeljemo po primorski avtocesti, ki jo zapustimo na izvozu Postojna. Z vožnjo nadaljujemo po stari cesti proti Razdrtemu, nato pa zavijemo desno do vasi Landol in Šmihel pod

Na Suhem vrhu, najvišjem vrhu Nanosa Foto: Gorazd Gorišek

PLANINSKI VESTNIK | APRIL 2015 | 37 |

Nanos: Pleša, 1262 m, z Gradišča pri Vipavi

SLO, Dinarsko gorstvo

Časi: Gradišče nad Vipavo—Sv. Nikolaj 45 min.

Sv. Nikolaj—Lovska koča Vojkovo 1.30 h

Lovska koča Vojkovo—Pleša (Vojkova koča) 1.30 h

Sestop 3 h

Skupaj 7 h

Sezona: Vse leto, pozimi le, če ni preveč snega.

Zemljevidi: Nanos. Trnovski gozd, Idrijsko in Cerkljansko hribovje, PZS, 1 : 50.000; Primorska, Kartografija, 1 : 40.000; Primorska, Kartografija, 1 : 75.000.

Vzpon: S parkirišča se povzpemo do bližnjega razpota (levo Gradiška Tura), mi pa nadaljujemo proti desni po prijetni poti skozi gozd mimo odcepa stezic k številnim sektorjem plezališča. Više nas pot vodi čez kratko melišče, se strmeje vzpne in nas pripelje do cerkve sv. Nikolaja/Miklavža pod strmimi stenami Podraške Ture, 852 m. Od cerkve hodimo po slabši makadamski cesti. Pred strmejšim vzponom nas napis opozori na bližnji izvir pod cesto. Preden pri koritih dosežemo

asfaltirano cesto, se nam z desne priključijo markacije iz Podnanosa. Po asfaltu hodimo le do levega ovinka, kjer ga zapustimo in nadaljujemo po markirani poti. Više še nekajkrat prečimo asfalt oziroma kratek čas hodimo po njem. Pri kapelici se ceste dokončno znebimo in se po prijetni poti pod stenami povzpemo do lovske koče Vojkovo, 755 m.

Odslej hodimo po robu planote. Sprva se skozi gozd zložno povzpemo pod vzpetino Strmec, 855 m, za njo rahlo sestopimo, nato pa se ob vedno obsežnejših razgledih na travnata nanoška prostranstva bližamo našemu cilju. Najprej pridemo do cerkve sv. Hieronima, ki smo jo že dobršen del vzpona gledali pred seboj. Nad njo se lahko povzpemo na Grmado, 1209 m, kjer sta vpisna

knjiga in žig, ali pa pod njo nadaljujemo do Vojkove koče, 1240 m. Prečenje Grmade turo podaljša le za nekaj minut.

Sestop: V dolino se vrnemo po isti poti.

Gorazd Gorišek

PLANINSKI VESTNIK | | APRIL 2015

Suhi vrh, 1313 m, iz Šmihela pod Nanosom

SLO, Dinarsko gorstvo

Nanosom. Parkiramo lahko pod vaško cerkvijo sv. Mihaela.

Koča: Ob poti ni planinskih postojank. V bližini je Vojkova koča na Nanosu, 1240 m, telefon: 031 637 875.

Časi: Šmihel pod Nanosom—Strane 30 min.

Strane—Suhi vrh 2.30 h

Sestop 2.30 h

Skupaj 6 h

Sezona: Vse leto, pozimi le, če ni preveč snega.

Zemljevida: Nanos. Trnovski gozd, Idrijsko in Cerkljansko hribovje, PZS, 1 : 50.000; Škofjeloško, Idrijsko in Cerkljansko hribovje, Kartografija, 1 : 40.000.

Vzpon: Začnemo po asfaltirani vaški cesti v zahodni smeri. Kmalu stopimo na makadam, prečimo Šmihelski potok in že skoraj po kolovozu čez travnike in skozi gozd prispemo v Strane (alternativna možnost izhodišča). V vasi je zanimiva cerkev sv. Križa, pred katero stojita dve tisi, na nasprotni strani ceste stoji spomenik padlim borcem.

V Stranah nas smerne table in markacije povabijo v zgornji del vasi, kjer stopimo na kolovoz, ki nas skozi gozd povede proti cerkvi sv. Brica. K njej vodi kratek odcep. Do markirane poti Vojkova koča—Suhi vrh nas loči še nekaj vzpona mimo preklane skale (napis na skali). Više odrežemo ovinek gozdne ceste, nato pa ji mimo lovske koče sledimo

do odcepa strmeješe poti na vrh. Spustimo se desno navzdol v kotanjo, nato pa zagrizemo v kar spoštljivo, a kratko strmino, ki nas pripelje do bivaka, kot lahko preberemo na skali. Bivak ni drugega kot podzemni del Alpskega zidu. Nad njim se povzpemo na bližnji Suhi vrh, kjer na kamnu lahko še vedno preberemo tudi italijansko različico imena.

Sestop: V dolino se vrnemo po isti poti. Z vrha lahko sestopimo tudi po položni poti, ki nas po stezi in pozneje naokoli po gozdni cesti pripelje do odcepa strme poti v bližini lovske koče.

Gorazd Gorišek